

Buda felé halad a metró

Ötven méterrel a Duna alatt

Jövő márciusban elérik a túlsó partot

A csendesen fodrozódó Duna csillogva veri vissza a délutáni napsugarakat. Sejtí-e, hogy víze alatt, lenn a mélyben emberek vájják magukat mind beljebb és beljebb a szürke homokba?

A lift rácsa mögött eltűnik a nap, megváltozik a levegő. Ötven méterre a szint alatt már az alagút az úr. Kun Sándor mérnökkel kilépünk a liftből. Mintegy tízméteres betonfalú előtér, kábelekkel, lámpákkal, telefontal és egy nagy fekete táblával. A táblán biléták, ötven szög azonban üresen áll. Egy-egy biléta egy-egy a keszonban dolgozó embert jelent...

Az alagút portásai

Hatalmas zúgás támad, megremegnek falak és emberek. Koos István keszonos megnyitotta a teherkeszon légelzáróját. Rövid idő múlva kitérül a nehéz vasajtó, hideg pára gomolyog kifelé. A kamrában fapallók hevernek, Zsell István, a másik keszonos kirakja őket. Ők ketten az alagút portásai.

Kis lépcsőn megyünk fel, s megnyílik előttünk a személykeszon vasajtaja. Két oldalon padok, a bezsilipelés hat perc. A zúgás már valamivel kisebb. Fülemlre fokozódó nyomás nehezedik. Az orr és a fül közötti járatnak ki kell tisztulnia. Egyre fokozódik a hőség. A fehér sisak alatt izzadságcseppek gyöngyöznek.

— Nyeljen! — mondja a mérnök...

A keszont az alagúttól elzáró másik vasajtó feltáru. Megcsap a hideg, és már egy egész más zúgás vesz körül. Az emberi munka hangja.

A körülbelül tizenöt méteres folyosót hatalmas keresztvátagat szeli át. Ez a jobb oldali cső, átmérője öt méter. Ezen át futnak majd a Déli pályaudvar felé a földalatti szerelvények. Most egy kis villamos mozdony az egyedüli utas. Csilléket húz maga után, megállás nélkül. Föld, föld mindenütt. Föld itt lent, a víz alatt. Föld a futószalagon, csillében, már föl-áprítva, és föld valahol a távolban, ostromlandó falként. A pajzs nem pihen.

A páratól alig látni. A kígyózó futószalag végén forgó, mintegy öt méter átmérőjű fémlap forgását is inkább csak hiszi az ember, mint látja. Körülötte emberek szolgálják ki a szovjet gépóriást, amely egyhangúan, éhesen falja magát előbbre.

Valahol a medervonal közepénél járunk. A rakpart mintegy 68 méter távolban fekszik az óriási tárcsától.

Robbantani kell

— Egyre nehezebbé válik a munkánk — mondja Kun Sándor. — A szürke homokot minduntalan kemény márgakövek szakítják meg, és fölizzanak a csapágyak, de a pajzs nem megy előbbre. Némelyik kőkolonc húsz mázsát is nyom, robbantani kell. Így a tervezett napi két és fél-három méter helyett csak egy-másfél métert tudunk haladni. A geológiai elővizsgálatok ilyen nem mutattak ki. A kövek nem voltak benne a számításainkban.

Az alagutat körben vaselemek borítják, támasztják alá, úgynevezett tübbingek, az aljazatot beton borítja. Elöl viszont a föld iszapos, és víztócsák csillannak meg a lámpák fényében. De ez nem a Duna, hanem ipari víz, csöveken hozták ide, a munkához.

A járósinttől számítva két méter magasan fahíd húzódik végig. Menekülőhid, vészkijárat. Vízbetörés esetén a munkások a korláttal ellátott pallókon végigszaladva jutnak el a keszonig. Ma dél előtt is riasztópróbát tartottak. Felsívitottak a szirénák, felberregtek a telefonok, és az emberek négy perc alatt már a keszonnál voltak.

Semmi veszély nem volt, talán nem is lesz. De a gyakorlat, a készenlét nem árt.

Ébéd a víz alatt

Antal Lajos brigádvezető, nyolc éve dolgozik a keszonban, jobbra egy-másfél atmoszféra túlnyomásban. Ott volt az úttörők között a Keletinél, az Astoriánál, a Deák térnél. Így emlékezik első leszállására:

— 1960. szeptember 6-a volt. A Keletinél ültünk be a kamrába. Barátaim elbeszélései alapján én már mindent tudtam. De azért, mikor a levegő elkezdett fűtőülni, mégis összeszorult a torkom... Azóta már mindennapossá, megszokottá vált az egész, s bár nem ajánlatos, mégis a mélyben, egy atmoszféra túlnyomásban esik a legjobban az ebéd.

Megigazítja sáros sapkáját, felső zsebéből cigarettát vesz ki. Aztán mégsem gyújt rá.

— Feleségem van meg egy fiam és egy lányom. Az asszony először féltett, hogy „Még valami bajod lesz, fiam!” — mondta. Aztán amikor hazavittem a 3500 forintot, megnyugodott.

Megfordul, szükség van rá, a pajzsos az egyik irányító. A gép tovább dolgozik, naponta mintegy 30 csille földet termel ki.

Indulok visszafelé. Az emberek inkább a párába vesznek, távolodnak. A keszonban újra fölhangzik a levegő sivi-tása. Jövő márciusban a pajzs eléri a Duna másik partját... Mélykúti Attila